

Візантійська філософія

Берляк Анастасія,
група ДІ-21

«Вчення — світло, а неучтво — пітьма»

- Саме так писав Іоанн Дамаскін на початку своєї праці "Джерело знання".

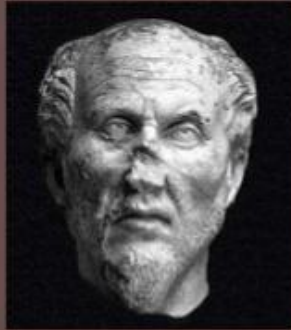
Іоанн Дамаскін, пояснюючи, що таке філософія, наводить шість її найголовніших визначень:

- 1) філософія є знання природи суцього;
- 2) філософія є знання божественних і людських справ, тобто всього видимого і невидимого;
- 3) філософія є вправа в смерті;
- 4) філософія є уподібнення Богу, а уподібнюватися Богу людина може з допомогою трьох речей: мудрості, знання або щирого блага;
- 5) філософія — прагнення справедливості, що полягає в поділі порівно, і безпристрасності в судженні;
- 6) філософія — це благочестя, яке вище справедливості, тому що велить відповідати Добром на Зло.

Неоплатонізм

- Для неоплатоніків увесь світ виник як ієрархічна система, де кожний нижчий ступінь залежить від існування вищого.

Плотін

Неоплатонізм – напрям античної філософії, який систематизував учення Платона, поєднавши їх з ідеями Арістотеля щодо єдиного Абсолюту та ієрархічної будови буття.

Представники: Плотін, Порфірій, Прокл

Основна суть:

Вищі субстанції – Благо (або «Єдине»), Розум і Душа.

Ієрархічна система неоплатоніків

- На самому верху сходинок міститься єдине: воно ж Бог, воно ж благо або, інакше, «те, що по той бік всього суцього», тобто трансценденція.

Ієрархічна система неоплатоніків

- Другий ступінь — це Розум ідеї; це — чисте буття, породжене єдиним, тому що мислення і буття в платонічній традиції тотожні.

Ієрархічна система неоплатоніків

- Нижчий — третій ступінь — Душа — вже не єдина, як Розум, але поділена між живими тілами (душа космосу, тому що космос для платоніків жива істота, душі демонів, людей, тварин, рослин); крім того, душа рухома, розвивається: душа — джерело всякого руху, а отже, усіх хвилювань і пристрастей.

Ієрархічна система неоплатоніків

- Ще нижчий — четвертий ступінь — тіло. Як душа одержує кращі свої властивості - розумність, гармонію — від розуму, так і тіло одержує завдяки душі форму; інші ж якості — безжиттєвість, відсталість, інертність — те від матерії.

Матерія у поглядах неоплатоніків

- Матерія не існує. Матерія ні в якому разі не причетна Розуму, тобто буттю; тому також не може бути збагненна розумом і словом. Про її наявність люди довідуються чисто негативно, заперечливо: якщо від усіх тіл відняти їх форму (тобто всі скільки-небудь визначені їх характеристики: якість, кількість, положення тощо), те, що залишиться, буде матерія.

Раціоналістично-догматична тенденція у Візантійській філософії

- Для неї характерний інтерес до зовнішнього світу і його побудови («фізика»), звідси і до астрономії, що у середньовічній свідомості поєднувалася з астрологією і пробуджувала, у свою чергу, інтерес до окультних наук і демонології, інтерес і довіру до людського розуму («логіка»), а тому схилялася перед античною, язичницькою класикою.

Містично-етична тенденція у Візантійській філософії

- Вона знаходила відображення у творах, в основному чернечих, аскетичних, зосереджувала основну увагу на внутрішньому світі людини і на методах, способах удосконалення в дусі християнської етики смиренності, слухняності і внутрішнього спокою, або тиші.

Альберт Великий (Альберт фон Больштедт)

- німецький теолог, філософ та природознавець, який за енциклопедичні знання здобув титул всеосяжного доктора.

Альберт Великий (Альберт фон Больштедт)

- Глибокий знавець праць Аристотеля, Августина, арабських філософів та ін., Альберт Великий зробив дуже багато для їх популяризації, увів до схоластики і реалістичне вирішення проблеми універсалій, її компромісні форми. Спільно зі своїм учнем Хомою Аквінським боровся проти тлумачення аристотелізму в дусі аверроїзму і проти передових шкіл у схоластиці, використовував аристотелівські ідеї для формування єдиної філософсько-теологічної системи.

Аверроїзм

- вчення Аверроеса і його послідовників, напрямок у філософії Середньовіччя, яке відстоювало ідеї вічності світу, смертності душі, теорію подвійної істини.

Аверроїзм

- Аверроеса жорстоко переслідувала церква. У XIII ст. як прогресивна філософська течія, спрямована проти панівної церковної догматики, мала значний вплив у Франції (Сігер Брабантський), а в XIV — XVI ст. — в Італії (падуанська школа).

Аверроїзм

- Подвійна істина — поняття, що визначало вчення про взаємну незалежність істин філософії і богослів'я, що виникло в епоху Середньовіччя і спрямоване на вивільнення науки від пут релігії. Найвиразніше втілення вчення одержало в арабській філософії. Так, Ібн-Руша (Аверроес) вважав, що у філософії є істини, неприйнятні для богослів'я, і навпаки.

Аверроїзм

- Це вчення розвивали представники аверроїзму, номіналізму (Дуне Скотт — монах-францієськанець, відомий представник середньовічної схоластики, Уїльям Оккам — англійський теолог і філософ схоластики, викладач Оксфордського і Паризького університетів, представник номіналізму).